

Dykcja i autokorekcja

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	nauki medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu Centrum Logopedyczne IPS UW 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Natalia Siudzińska, prof. UW
Koordynator przedmiotu	dr hab. Natalia Siudzińska, prof. UW n.siudzinska@uw.edu.pl dr Kamila Potocka, k.potocka@uw.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr Beata Ciecierska-Zajdel, b.ciecierska-z@uw.edu.pl , mgr Joanna Wyszynska, j.wyszynska4@uw.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr Beata Ciecierska-Zajdel, mgr Joanna Wyszynska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok, semestr II		Liczba punktów ECTS
			3.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)			

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

ćwiczenia (C)	30	1
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	45	2

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Korekta nieprawidłowych nawyków artykulacyjnych, wypracowanie wysokiej sprawności mięśni biorących udział w procesie artykulacji, uzyskanie wzorcowej wymowy.
C2	Poznanie zasad pracy nad korektą nieprawidłowych nawyków artykulacyjnych i usprawnianiem pracy narządów artykulacyjnych.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	budowę i funkcjonowanie aparatu artykulacyjnego, artykulacyjną budowę głosek polskich, zasady poprawnej wymowy polskiej, zasady i sposoby autokorekcji; (L1.W.08)
W2	zasady pracy nad usprawnianiem motoryki aparatu artykulacyjnego, techniki przekształcania przyzwyczajzeń artykulacyjnych i opanowywania nowych zachowań wymawianiowych. (L1.W.08)

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	wykonywać ćwiczenia rozwijające motorykę aparatu artykulacyjnego; tworzyć prawidłowe czynnościowo i akustycznie głoski języka polskiego; wykorzystać posiadaną wiedzę dotyczącą funkcjonowania aparatu artykulacyjnego oraz możliwych nieprawidłowości w realizacji mowy w projektowaniu i organizacji postępowania diagnostycznego w zakresie doskonalenia artykulacji oraz rozwiązywaniu złożonych problemów, przed którymi staje logopeda w procesie diagnozy nieprawidłowości artykulacyjnych; (L1.U.02)
U2	wykorzystać zdobytą wiedzę dotyczącą zaburzonego rozwoju mowy (dyslalia), w planowaniu i organizacji procesu terapii logopedycznej w obszarze doskonalenia artykulacji oraz nieustannie rozwijać swoją wiedzę i kompetencje w tych zakresach. (L1.U.04)

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	propagowania wiedzy na temat zależności między stanem anatomicznym i funkcjonalnym aparatu artykulacyjnego a jakością tworzonych głosek, propagowania wiedzy w zakresie znaczenia poprawności i wyrazistości artykulacyjnej mowy w pracy zawodowej i życiu społecznym, świadomego postrzegania złożoności problemów związanych z funkcjonowaniem języka jako środka komunikacji; (L1.K.03)
K2	nieustannego doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy w zakresie realizacji mowy oraz dostrzegania zależności między skutecznością działania a wyborem strategii komunikacyjnej właściwej w danej sytuacji. (L1.K.03)

5. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

ćwiczenia	Zajęcia służą korekcie nieprawidłowości w zakresie motoryki narządów artykulacyjnych oraz realizacji głosek, usprawnianiu mięśni biorących udział w procesie artykulacji, poznaniu zależności anatomiczno-czynnościowych związanych z tworzeniem dźwięków mowy, zapoznaniu się z zasadami wymowy wzorcowej oraz doskonaleniu wymowy na poziomie artykulacyjnym oraz prozodycznym. Zakres tematyczny zajęć: 1. Rozpoznanie indywidualnych możliwości i potrzeb studentów w zakresie sprawności aparatu artykulacyjnego i poprawności realizacji mowy 2. Anatomiczne i funkcjonalne uwarunkowania poprawnej artykulacji oraz prozodii 3. Norma wzorcową i użytkową w zakresie wymowy. Środowiskowe uwarunkowania wymowy 4. Normatywny przebieg czynności prymarnych (oddychanie, pozycja spoczynkowa języka i żuchwy, odgryzanie, żucie, połykanie) jako baza prawidłowej artykulacji. Korekta nieprawidłowości 5. Usprawnianie motoryki narządów artykulacyjnych. Schemat ćwiczeń wspomagających prawidłową realizację głosek 6. Prawidłowa budowa i brzmienie samogłosek ustnych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy 7. Prawidłowa budowa i brzmienie spółgłosek. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy 8. Prawidłowa realizacja samogłosek nosowych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy 9. Prawidłowa realizacja głosek podwojonych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy 10. Realizacja grup spółgłoskowych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy 11. Akcent wyrazowy w języku polskim. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie realizacji 12. Intonacja w języku polskim. Korekta nieprawidłowości intonacyjnych i rozwijanie umiejętności świadomego panowania nad linią intonacyjną wypowiedzi 13. Tempo mówienia, rytm, pauzy. Korekta nieprawidłowości oraz rozwijanie umiejętności panowania nad cechami temporalnymi wypowiedzi 14. Ekspresja wypowiedzi. Praca nad świadomym wykorzystywaniem elementów prozodii lingwistycznej i emocjonalnej 15. Praca z tekstem. Frazowanie, akcent logiczny, wykorzystanie pauz	W1, W2 U1, U2 K1, K2
-----------	--	---

6. LITERATURA
Obowiązkowa Adamiszyn Z., Walencik-Topińko A., (2014), Logopedia artystyczna, w: Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki, red. T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, t.2, Opole, Wyd. Uniwersytetu Opolskiego, s. 807-824 Kamińska B., (2012), Diagnoza w logopedii artystycznej, w: Diagnoza logopedyczna. Podręcznik akademicki, red. E. Czaplewska, S. Milewski, Sopot, GWP, s. 481-508 Kamińska B., (2015), Standard postępowania logopedycznego w logopedii artystycznej, w: Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, red. S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak, Lublin, Wydawnictwo UMCS, s. 1145-1156 Kowalska, K., (2015), Budowanie wzorcowej wymowy w wypowiedziach artystycznych, w: Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, red. S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak, Lublin, Wydawnictwo UMCS, s. 1127-1144 Logopedia artystyczna, (2016), red. B. Kamińska, S. Milewski, Gdańsk, Harmonia Universalis Lorenc A., (2013), Diagnozowanie normy wymawianiowej, Logopedia, 42, s. 61-86

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Prozodia. Przyswajanie, badanie, zaburzenia, terapia, (2020), red. M. Wysocka, B. Kamińska, S. Milewski, Gdańsk, Harmonia Universalis
Toczyska B., (2016), Zaczynaj od samogłoski. Samogłoska w logopedii artystycznej, Gdańsk, Harmonia Universalis
Toczyska B., (2021), Ruch w głosie (ćwiczenia nie tylko dla dziennikarzy), Gdańsk, Wydawnictwo Podkowa
Toczyska B., (1998), Elementarne ćwiczenia dykcji, Gdańsk, GWO
Walczak-Deleżyńska M., (2001), Aby język giętki... Wybór ćwiczeń artykulacyjnych od J. Tennera do B. Toczyskiej, Wrocław

Uzupełniająca

Bednarek J. D., (2002), Ćwiczenia wyrazistości mowy, Wrocław
Dunaj B. (2006), Zasady poprawnej wymowy polskiej, Język Polski LXXXVI 3, s. 161-172
Jadacka H. (2011), Wymowa grup spółgłoskowych w perspektywie glottodydaktycznej (norma a uzus elity), w: Polskie dźwięki, polskie słowa, polska gramatyka, red. B. Pędzich, D. Zdunkiewicz-Jedynak, Warszawa, s. 451-463
Karpowicz T. (2012), Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja, r. Wymowa, PWN, Warszawa, s.15-58
Madejowa M. (1992), Nauka o języku w szkole. Zasady współczesnej wymowy polskiej (w zakresie samogłosek nosowych i grup spółgłoskowych) oraz ich przydatność w praktyce szkolnej, Język Polski LXXII, nr 2-3, s. 187-198
Michałowska D. (2006), O polskiej wymowie scenicznej, Wyd. PWST, Kraków
Płusajska-Otto A., (2017), Podręcznik pracy głosem. Ćwiczenia i wskazówki dla osób występujących publicznie, Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
Podręczny słownik poprawnej wymowy polskiej, (1993), red. W. Lubaś, S. Urbańczyk, TMJP, Kraków-Katowice
Toczyska B., (2007), Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia, Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
Zajda A. (1977), Problemy wymowy polskiej w ujęciu słownika, w: Słownik wymowy polskiej, red. M. Karaś, M. Madejowa, PWN Warszawa-Kraków, s. XXVII-XXXIX

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1, W2 U1, U2 K1, K2	Końcowe zaliczenie ustne	Zajęcia zaliczane są na podstawie poprawnie wykonanych wybranych ćwiczeń sprawności artykulatorów oraz prawidłowej realizacji dźwięków mowy w izolacji i w wybranych tekstach literackich. Wymagana jest też znajomość zasad poprawnej wymowy polskiej oraz sprawność w ich stosowaniu.
U1	Ocena ciągła - bieżąca kontrola poprawności wykonywania zleconych ćwiczeń artykulacyjnych i dykcyjnych.	Poprawne wykonanie ćwiczenia.

8. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Dopuszczalne są po dwie nieobecności w semestrze .

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)